

Usługi geologiczne i geotechniczne

ul. Templińska 9A 60-187 Poznań

NIP 7792276246

REGON NIP 7792276246

GEOTECHNICZNE WARUNKI POSADOWIANIA

OPINIA GEOTECHNICZNA Z DOKUMENTACJĄ BADAŃ PODŁOŻA GRUNTOWEGO ORAZ ELEMENTAMI DOKUMENTACJI HYDROGEOLOGICZNEJ

w sprawie

warunków gruntowo-wodnych dla zadania: „Gospodarka wodna i
ochrona wód – wody gruntowe na terenie użytku ekologicznego
Traszki Ratajskie – koncepcja i projekt (ujęcie wód deszczowych z
dachu szkoły i zasilanie stawu)”

Opracował:

mgr inż. Ryszard Graf

upr. geolog. XI-4/98; VII-1617

Certyfikat nr 0233

Polskiego Komitetu Geotechniki

mgr Mateusz Mańka

upr. geolog. XI/9/2012, XII/10/2012

Poznań, kwiecień/maj 2020 roku

ZAWARTOŚĆ OPRACOWANIA:

I Część tekstowa

1. Wstęp
  - 1.1. Podstawa opracowania
2. Metodyka i procedury interpretacyjne
  - 2.1. Wiercenie badawcze
    - 2.1.1. Metodyka badań i procedury interpretacyjne
3. Zakres prac badawczych
  - 3.1. Prace terenowe
  - 3.2. Opracowanie kameralne
4. Warunki środowiskowe
  - 4.1. Stan obecny i założenia inwestycyjne
  - 4.2. Morfologia i geologia terenu
  - 4.3. Ogólna charakterystyka warunków geośrodowiskowych i geologiczno-inżynierskich
5. Warunki gruntowo-wodne terenu
  - 5.1. Warunki gruntowe
  - 5.2. Warunki wodne
  - 5.3. Warunki geotechniczne
6. Podsumowanie i wnioski
7. Bibliografia i normy

II Załączniki

1. Fragment mapy topograficznej
2. Fragment mapy geologicznej
3. Fragment mapy hydrogeologicznej
4. Fragment mapy geośrodowiskowej
5. Mapa dokumentacyjna z lokalizacją punktów badawczych
6. Karty dokumentacyjne otworów badawczych z profilem
7. Karty otworów archiwalnych CBDG
8. Diagramy sondowań dynamicznych DPL

1. WSTĘP

1.1. Podstawa opracowania

Badania terenowe w niniejszym opracowaniu dotyczą terenu w obrębie Szkoły Podstawowej nr 51 oraz w rejonie użytku ekologicznego Traszki Ratajskie. Projektowany jest zrzut wód opadowych z dachu szkoły z odprowadzeniem do położonych znacząco niżej istniejących stawów. Projekt obejmuje również modernizację, odczyszczenie, pogłębienie i odbudowę infrastruktury stawów, które stanowić będą zbiorniki retencyjne a jednocześnie miejsce wypoczynku i rekreacji. W opracowaniu wykorzystano informacje ogólne z zasobów Państwowego Instytutu Geologicznego w postaci map geologicznych, hydrogeologicznych i geośrodowiskowych (arkusze 471 Poznań) oraz otwory archiwalne z zasobów CBDG nr 0249, 1789 i 1791 – lokalizacja na fragmencie mapy topograficznej (zał. 1) .

Celem przeprowadzonych badań terenowych było rozpoznanie budowy podłoża gruntowego wraz z jego oceną geotechniczną. Wykonano łącznie 8 wierceń badawczych w przedziale głębokości 3,0-5,0 m ppt, z których 3 w rejonie terenu szkoły, a pozostałe w rejonie istniejących stawów. Całość uzupełniono o wykonanie 3 sondowań dynamicznych sondą lekką DPL w celu scharakteryzowania stanu zagęszczenia podłoża piaszczystego.

W opracowaniu niniejszym poszerzono analizę o informacje z map hydrogeologicznych i geośrodowiskowych oraz dostępnych opisów ogólnych warunków geologiczno-inżynierskich.

Całość prac terenowych zrealizowano w miesiącu kwietniu 2020 roku.

2. METODYKA I PROCEDURY INTERPRETACYJNE

2.1. Wiercenia badawcze

2.1.1. Metodyka badań i procedury interpretacyjne

Wiercenia badawcze w programie niniejszej opinii wykonano wiertnicą mechaniczno-hydrauliczną na podwoziu Nissan Patrol.

W trakcie wierceń badawczych podłoża pobierano próbki gruntów do analizy makroskopowej i próbki do badań laboratoryjnych zgodnie z założonym programem badań geotechnicznych. Głębokości poboru próbek do oceny makroskopowej i analiz laboratoryjnych były zmienne stosownie do napotkanych warunków gruntowych, generalnie tak aby dobrze scharakteryzować budowę podłoża i jego właściwości.

W laboratorium natomiast dokonano selekcji pobranych próbek w zależności od rodzaju gruntu i jego stanu, a reprezentatywne przeznaczono do wykonania stosownych badań.

Załączone profile otworów geotechnicznych sporządzono na bazie analizy makroskopowej gruntów i wyników badań laboratoryjnych. W ramach badań laboratoryjnych wykonano następujące oznaczenia:

- wilgotność naturalna,
- skład granulometryczny gruntów niespoistych metodą sitową,
- skład granulometryczny gruntów spoistych metodą areometryczną,
- oznaczenie granic konsystencji Atterberga.

Całość badań uzupełniono o wykonanie 3 sondowań lekką sondą dynamiczną DPL w celu scharakteryzowania stanu zagęszczenia warstw gruntów niespoistych. Interpretacji wyników badań sondowań dynamicznych dokonano zgodnie z zaleceniami normy PN-B-04452.2002 oraz PN-EN 1997-2 Eurokod-7 na bazie wzoru:

$$I_D = 0,429 \log N_{10} + 0,071$$

Gdzie: I_D – stopień zagęszczenia

N_{10} - liczba uderzeń na 10 cm wpędu sondy

Zgodnie z zaleceniami PN-EN 1997-1 Eurokod 7 „Projektowanie geotechniczne. Zasady ogólne” – rozdział 3 pkt. 3.3.2 jako uznany system klasyfikacji geotechnicznej przyjęto nazwy gruntów i zasady ich opisu zawarte w PN-86/02480 „Grunty budowlane. Określenia, symbole, podział i opis gruntów” najbardziej odpowiednie do warunków występujących w Polsce gruntów.

3. ZAKRES PRAC BADAWCZYCH

3.1. Prace terenowe

Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że podłoże zbudowane jest z jednorodnych dobrze zagęszczonych warstw piasków lodowcowych na skonsolidowanych glinach zwałowych. Woda gruntowa poniżej poziomu posadowienia (okres bardzo suchy), jednakże w odniesieniu do budowli o charakterze hydrotechnicznym praca obiektu przy wysokim stanie wody jest całkowicie normalna i nie stanowi utrudnienia. Warunki geotechniczne z uwagi na budowę geologiczną oraz stan gruntów pod względem geotechnicznym określa się jako **proste na pograniczu złożone** ze względu na obecność w podłożu niewielkich warstw namułów organicznych, które jednak i tak nie będą stanowić podłoża budowlanego, a będą to wyłącznie nośne warstwy piasków zdeponowane na prekonsolidowanych glinach. Brak innych utrudnień i zagrożeń.

Przy uwzględnieniu powyższego oraz wobec braku negatywnego oddziaływania na środowisko i braku występowania innych niekorzystnych zjawisk geologicznych w tym lokalizacja poza obszarami zagrożonymi ruchami masowymi (w załączeniu poniżej fragment mapy geośrodowiskowej) sugeruje się przyjęcie do dalszego projektowania **kategorii geotechnicznej pierwszej** (*Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych*). Ostateczną decyzję w tej sprawie zgodnie z w/w Rozporządzeniem oraz decyzję o formie końcowej opracowania warunków gruntowo-wodnych zgodnie z §5 Rozporządzenia oraz zapisy Prawo budowlane (Dz.U. z dnia 22.01.2019 roku poz.51 t.j. – Art. 34 ust.3, pkt. 4), podejmie Projektant.

Fragment mapy geośrodowiskowej

W przypadku zamiany kategorii geotechnicznej, uwzględniając aspekt geotechniczny w odniesieniu do warunków posadowienia nie przewiduje się konieczności wykonania dokumentacji geologiczno-inżynierskiej i projektu geotechnicznego. Wszystkie niezbędne informacje potrzebne do projektowania rozszerzone o elementy dokumentacji hydrogeologicznej zebrane zostały w niniejszym opracowaniu.

Dla realizacji zamierzonego celu zgodnie ze zleceniem podłoże rozpoznano łącznie w 8 punktach badawczych.

Lokalizację wykonanych punktów badawczych zilustrowano na załączonej mapie dokumentacyjnej w skali 1:1000. Rzędne terenu przyjęto na podstawie pomiarów własnych w odniesieniu do rzędnych dostępnych na załączonej mapie. Należy nadmienić, że operat geodezyjny nie jest przedmiotem bieżącego opracowania.

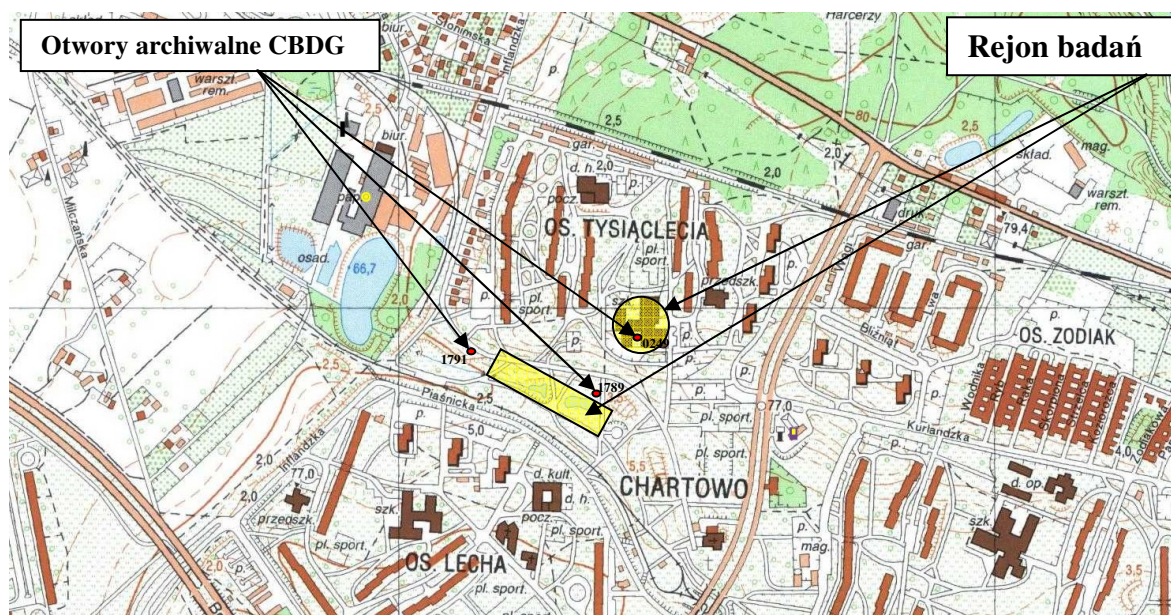
3.2. Opracowanie kameralne

- analizę materiału badawczego zebranego w terenie i wyniki badań laboratoryjnych,
- analizę materiałów archiwalnych w tym map topograficznych i geologicznych, hydrogeologicznych,
- karty dokumentacyjne otworów badawczych z profilem geotechnicznym,
- diagramy sondowań lekką sondą dynamiczną DPL,
- opracowano niniejszą część tekstową.

4. WARUNKI ŚRODOWISKOWE

4.1. Stan obecny i założenia inwestycyjne

Lokalizację inwestycji przedstawia poniższy fragment mapy topograficznej (**zał. 1**).

Załącznik 1 Fragment mapy topograficznej

4.2. Morfologia, geologia terenu

Zgodnie z podziałem fizyczno- geograficznym wg Kondrackiego (2000) omawiany teren w całości położony jest w podprovincji Pojezierza Południowobałtyckiego będącej częścią prowincji nazwie Niż Polski, w makroregionie Pojezierza Wielkopolskiego i mezoregionie Poznański Przełom Warty. Od wschodu graniczy z Równiną Wrzesińską obejmującą wschodnią część prawobrzeżnego Poznania.

Na ukształtowanie terenu główny wpływ miały następujące po sobie zlodowacenia, przede wszystkim ostatnie na tym terenie – zlodowacenie bałtyckie, którego faza leszczyńska objęła cały region, zaś faza poznańska zaznaczyła się po zachodniej stronie Warty.

Większość obszaru zajmuje płasko-falista wysoczyzna morenowa (rozległe niewysokie wzniesienie utworzone z różnego rodzaju materiału osadzanego przez lodowiec) zbudowana z gliny zwałowej, piasków i żwirów zlodowacenia bałtyckiego.

Zarys budowy geologicznej

Omawiany obszar znajduje się na granicy dwóch wielkich jednostek tektonicznych: monokliny przedsudeckiej i niecki mogileńsko-łódzkiej.

Utwory plejstocenu na powierzchni w obrębie Poznania reprezentują osady zlodowaceń środkowopolskich i młodsze.

Zlodowacenia środkowopolskie związane są przede wszystkim z akumulacją glin zwałowych, tworzących dwudzielny kompleks. Gliny zwałowe dolne reprezentują zlodowacenie Odry, natomiast górne – zlodowacenie Warty. Dwudzielność glin wyrażona jest lokalnym występowaniem międzymorenowej serii osadów wodno-lodowcowych (piasków, żwirów) i zastoiskowych (iłów, mułków).

Wkroczenie ostatniego lądolodu (zlodowacenia bałtyckiego) na omawiany obszar zapisane zostało akumulacją fazy leszczyńskiej, poznańskiej, pomorskiej i Bölling-młodszy dryas. Pierwszą z nich zapoczątkowały mułki piaszczyste zastoiskowe, występujące lokalnie i nie odsłaniające się na powierzchni. Szersze rozprzestrzenienie mają już piaski i żwiry wodnolodowcowe, jednak na powierzchni zaznaczają się tylko w północno-wschodniej części omawianego terenu – utwory wodnolodowcowe dolne i w południowo-wschodniej części – utwory wodnolodowcowe górne.

Na niewielkich powierzchniach w omawiany rejonie występują utwory zaliczane do dawnego czwartorzędu nie rozdzielonego– piaski eoliczne wykształcone na drugim tarasie nadzalewowym. Do tego okresu zaliczono również piaski deluwialne o miąższości dochodzącej do 2,5 m, które występują głównie w obrębie dolnej części załamań stromych zboczy doliny Warty. Najmłodsze piętro – holocen tworzą przede wszystkim piaski

rzeczne tarasów zalewowych Warty, jak również: torfy, namuły, mułki jeziorne w dolinie Warty oraz mniejszych rzek i cieków.

Pod względem szczegółowej budowy geologicznej (**zał. 2**) omawiany teren znajduje się w strefie odkładu piasków i żwirów lodowcowych na glinach zwałowych (**32/33**). Wymieniony obszar znajduje się w otoczeniu piasków i żwirów wodno-lodowcowych (**23**) oraz wypiętrzeniami starszymi i młodszymi glin zwałowych odpowiednio (**38** i **29**). W dolinach cieków wodnych znajdują się odkłady namułów piaszczystych den dolinnych (**2**).

Żał. 2 Fragment mapy geologicznej

Wody podziemne

Teren wschodniej części Poznania znajduje się w obrębie regionu hydrogeologicznego wielkopolski VI, subregionu gnieźnińsko-kujawskiego VI3 (mogileńskiego). Według mapy obszarów głównych zbiorników wód podziemnych (GZWP) w Polsce nie wyznaczono w omawianym rejonie głównych zbiorników wód podziemnych. W pobliżu, w kierunku południowym i wschodnim znajduje się obszar wysokiej ochrony GZWP Nr 144 – „Dolina Kopalna Wielkopolska”, który nie posiada dokumentacji hydrogeologicznej. Poziom wód gruntowych występuje w utworach piaszczysto-żwirowych tarasów i dolin rzecznych oraz w osadach sandru.

Omawiany obszar znajduje się w strefie, gdzie głównym poziomem użytkowym wód podziemnych jest piętro trzeciorzędowe o szacunkowych zasobach dyspozycyjnych 250 tys.m³/d. Badany teren zlokalizowany jest w strefie **4bQ/Tr II**,
gdzie:

4- numer jednostki hydrogeologicznej według ewidencji Państwowej Służby Hydrogeologicznej (PSH),

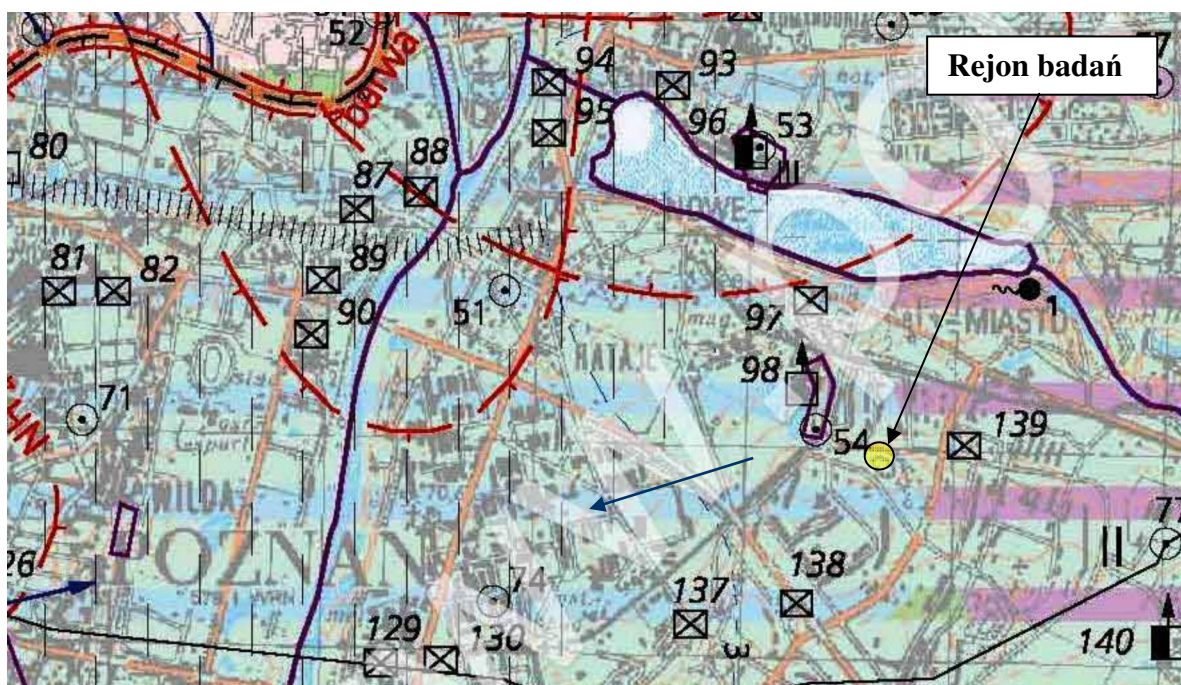
b – stopień izolacji poziomu wodonośnego – izolacja średnia,

Q – symbol stratygraficzny użytkowych pięter wodonośnych – piętro czwartorzędowe wód podziemnych,

Tr – symbol stratygraficzny użytkowych pięter wodonośnych – piętro trzeciorzędowe wód podziemnych,

II – jednostkowe zasoby dyspozycyjne 100-200 m³/24h/km²

Kierunki spływu wód powierzchniowych i podziemnych pierwszego poziomu wodonośnego (zaznaczone na mapie strzałkami) wynikają bezpośrednio z formy ukształtowania terenu. Głównym kierunkiem spływu tych wód w zasięgu opracowania jest kierunek południowo-zachodni (**zał. 3**). Kierunek spływu wód gruntowych pierwszego poziomu wodonośnego pokrywa się z kierunkiem spadku terenu w tym rejonie, co jednocześnie oznacza również identyczny kierunek spływu wód opadowych spływających powierzchniowo.

Żał. 3 Fragment mapy hydrogeologicznej

Wody powierzchniowe

Ze względu na niską sumę opadów rocznych oraz najniższe wartości odpływów z jednostki powierzchni, zasoby wód powierzchniowych województwa wielkopolskiego należą do najmniejszych w kraju. Teren arkusza Poznań leży w zlewni rzeki Warty i jej dopływów: Wirenka, Potok Junikowski, Bogdanka, Główna, Cybina, Różany Potok, Samica, które odwadniają obszary wysoczyznowe. W obrębie rynien polodowcowych powstały jeziora Kierskie (293 ha) i Strzeszyńskie (40 ha). Poza tym na terenie miasta Poznań istnieją dwa sztucznie spiętrzone zbiorniki zaporowe: Rusałka w dolinie Bogdanki

(38,5 ha) i zbiornik Maltański na Cybinie (60,17 ha), a w dolinie Strumienia Junikowskiego – stawy powyrobowiskowe, z których największe to: Rozlany (11,7 ha), Baczkowskie (10,3 ha) i Świerczewo (6,7 ha).

4.3. Ogólna charakterystyka warunków geośrodowiskowych i geologiczno-inżynierskich

W ujęciu ogólnym mikro regionu otaczającego teren badań stwierdzić należy, że omawiany obszar znajduje się w strefie o korzystnych warunkach podłoża budowlanego ze stosunkowo głębokim poziomem wód gruntowych. Teren prowadzonych badań zlokalizowany jest w rejonie, gdzie miąższość osadów czwartorzędowych jest znaczna i przekracza 20 m. Osady czwartorzędowe najbardziej istotne jako bezpośrednie podłoże budowlane w zasadniczej części tworzą piaski wodno-lodowcowe, rzeczne i lodowcowe zdeponowane na bardzo miąższych warstwach glin zwałowych z warstwami rozdzielającymi piasków, które jednocześnie stanowią warstwy wodonośne. Piaski i gliny charakteryzują się dobrymi parametrami wytrzymałościowymi stwarzając korzystne warunki dla posadowienia obiektów budowlanych. Potwierdzają to informacje z mapy geośrodowiskowej oraz otwory archiwalne. Niewielkiej miąższości warstwy namulów organicznych nie będą stanowić podłoża budowlanego dla obiektów hydrotechnicznych w konstrukcji żelbetowej, natomiast stanowią dobrą warstwę izolacyjną dna stawów i ich brzegów, co ułatwi utrzymanie wody zretencjonowanej. Również warstwy nasypów w rejonie stawów wykonane w zasadniczej części z gruntów słabo przepuszczalnych głównie gliniastych stanowić będą dobrą obudowę stawów.

Z informacji na podstawie fragmentu mapy geośrodowiskowej (w tekście powyżej) wynika również, że omawiany teren znajduje się poza zasięgiem stref możliwych podstopień wodami wezbraniowymi rzeki Warty oraz poza zasięgiem obszarów zagrożonych ruchami masowymi

5. WARUNKI GRUNTOWO-WODNE TERENU

5.1. Warunki gruntowe

W budowie podłoża na omawianym terenie wyróżnić należy dwie zasadnicze warstwy geotechniczne:

Warstwa górna zbudowana z piasków lodowcowych o miąższości warstwy w przedziale 0,5-1,4 m (**pakiet I**). Stanowią je piaski średnie, lokalnie drobne z domieszką ziaren żwiru w stanie średnio zagęszczonym, a tylko lokalnie z pogranicza stanów luźnych.

Warstwa dolna to odkład glin zwałowych uformowany jako miększy basen osadów lodowcowych reprezentowanych przez gliny piaszczyste brązowe i głębiej szaro brązowe o stanie konsystencji generalnie plastycznej (**pakiet IIb**) i twardoplastycznych głębiej (**pakiet IIa**). Całość omawianego profilu przykryta jest w stropie warstwą gleby organicznej w postaci namulów gliniastych o miąższości 0,3-0,6 m, przy czym w rejonie szkoły tych ostatnich w profilu nie stwierdzono. Generalnie natomiast całość pokryta jest utworami antropogenicznymi w postaci nasypów w zamyśle prawdopodobnie budowlanych jednakże ze względu na bardzo niejednorodny materiał użyty do ich budowy nasypy mają charakter niekontrolowany.

Badane gliny cechują się zawartością frakcji koloidalnej w granicach 11,0 % 14,5 % przy zawartości węgla wapnia 2,6 % do 4,6 %. Granica plastyczności $w_p = 10,91$ % granica płynności $w_L = 27,05$ %.

Do rozpoznanej głębokości podłoże stanowią wyłącznie osady czwartorzędowe.

Zgodnie klasyfikacją gruntów według PN-EN ISO 14688-2. 2006 występujące w badanym podłożu grunty należy określić następująco:

Gлина piaszczysta **ciSa**,

Piasek gruby **CSa**,

Piasek średni **MSa**,

Piasek drobny **FSa**,

Piasek pylasty **siSa**,

Namuly organiczne i gliniaste **clOr**.

W niniejszym opracowaniu zastosowano klasyfikację gruntów według normy polskiej PN-86/02480, co omówiono w pkt. 2.1.1.

5.2. Warunki wodne

W okresie, w którym prowadzono prace terenowe – bardzo suchy okres wiosny, w rejonie szkoły do rozpoznanej głębokości nie stwierdzono obecności wód gruntowych. W krótkim okresie czasu woda pojawi się w odkładzie piasku ponad stropem glin. W części niższej terenu (stawy Traszki Ratajskie) woda gruntowa ze względu na panującą suszę znajduje się stosunkowo głęboko tj. 1,8-2,7 m ppt, przy czym należy podkreślić, że punkty badawcze zlokalizowane zostały na wysokich brzegach stawów. W samych stawach woda znajdowała się jedynie w części środkowej, najgłębszej o głębokości nie przekraczającej 0,2 m.

Szczegółowe rzędne przedstawiono w poniższej tabeli.

Głębokości i rzędne zwierciadła wody gruntowej

Nr otworu	Głębokość otworu	Głębokość zwg	Rzędna terenu m. npm.	Rzędna zwg ustab. m. npm.
1	3,0	-	78,9	
2	3,0	-	78,2	
3	3,0	-	77,6	
4	5,0	2,4;2,7/1,9	72,7	70,8
5	5,0	2,4/2,4	72,5	70,1
6	5,0	2,2/2,2	72,1	69,9
7	5,0	1,8/1,8	71,6	69,8
8	3,0	2,2/2,2	70,3	68,1
Razem	32,0 mb			

2,4/1,9 – zwierciadło wody nawiercone/ ustabilizowane

W zasięgu wykonanego opracowania woda gruntowa pierwszego poziomu wodonośnego wykazuje wyraźny upad w kierunku południowo-zachodnim w stronę doliny Warty (rzędne od 70,8-68,1 m npm), co jest zgodne z ogólnym kierunkiem spływu wód gruntowych i powierzchniowych w mikroregionie potwierdzone również z map hydrogeologicznych i geośrodowiskowych.

Na podstawie analizy uzyskanych wyników badań oraz informacji z map hydrogeologicznych w odniesieniu również do topografii terenu stwierdzić można co następuje:

- Omawiany obszar znajduje się w zasięgu drenującego działania głęboko wciętej doliny Warty, która stanowi jednocześnie odbiornik wód spływających powierzchniowo.
- Głównym kierunkiem spływu wód powierzchniowych i wgłębnych pierwszego poziomu wodonośnego jest kierunek południowo - zachodni. Powyższe widoczne jest również na załączonym powyżej fragmencie mapy hydrogeologicznej w rejonie badań (główne kierunki spływu zaznaczono strzałkami-kolor niebieski).
- W krótkim okresie czasu woda pojawi się w odkładzie piasku ponad stropem glin w rejonie szkoły. Woda ta będzie również spływać po stropie glin w kierunku doliny Warty.

5.3. WARUNKI GEOTECHNICZNE

Warunki geotechniczne uwzględniając budowę geologiczną określa się jako proste na pograniczu złożone w odniesieniu do projektowanej inwestycji. Przyjęcie ogólnej kategorii geotechnicznej należy do Projektanta (szczegółowo omówiono w pkt. 3.1.)

Dla ułatwienia w projektowaniu, rodzime grunty mineralne zgrupowano w pakiety geotechniczne zróżnicowane rodzajem i stanem gruntu.

Występujące w profilach grunty zgrupowano w następujące pakiety geotechniczne:

Pakiet I – piaski drobne i średnie wodno-lodowcowe w stanie średnio

zagęszczonym **$I_D = 0,47$**

Pakiet IIa – gliny piaszczyste lodowcowe o stanie konsystencji

twardoplastycznej **$I_L = 0,21$**

Pakiet IIb – gliny piaszczyste lodowcowe o stanie konsystencji plastycznej

$I_L = 0,27$

Pakiet III – namuły gliniaste o stanie konsystencji plastycznej **$I_L = 0,33$**

Dla wyżej wydzielonych pakietów, uogólnione parametry geotechniczne ustalono na podstawie wykonanych badań terenowych i laboratoryjnych. W badaniach wyznaczono cechy wiodące to jest stopień plastyczności I_L i określono metodami polowymi stopień zagęszczenia I_D . Dla gruntów spoistych w oparciu o wykonane badania ustalono symbol genetyczny zgodnie z normą *PN-81/B-03020*. A zatem grunty spoiste – pakietu *IIa i IIb* zaliczono do grupy „B” – grunty spoiste skonsolidowane.

Bazując na wyżej wymienionych badaniach oraz ustaleniach i zależnościach własnych i lokalnych w oparciu o zalecenia normy *PN-EN 1997-2* przyjęto następujące, uogólnione parametry geotechniczne:

Pakiet I – piaski drobne i średnie wodno-lodowcowe w stanie średnio

zagęszczonym

$I_D = 0,47$

$W_n = 18,91 \%$

$\rho^{(n)} = 1,80 \text{ g/cm}^3$ $\rho_d = 1,51 \text{ g/cm}^3$ $\phi_u^{(n)} = 32^\circ 00'$

$M_o^{(n)} = 80 \text{ MPa}$

Pakiet IIa – gliny piaszczyste lodowcowe o stanie konsystencji

twardoplastycznej

$I_L = 0,21$

$W_n = 14,30 \%$

$\rho^{(n)} = 2,18 \text{ g/cm}^3$ $\rho_d = 1,91 \text{ g/cm}^3$ $\phi_u^{(n)} = 18^\circ 00'$

$C_u^{(n)} = 31 \text{ kPa}$ $M_o^{(n)} = 37 \text{ MPa}$

Pakiet IIb – gliny piaszczyste lodowcowe o stanie konsystencji plastycznej

$$I_L = 0,27$$

$$W_n = 15,27 \%$$

$$\rho^{(n)} = 2,14 \text{ g/cm}^3$$

$$\rho_d = 1,86 \text{ g/cm}^3$$

$$\phi_u^{(n)} = 16^\circ 30'$$

$$C_u^{(n)} = 28 \text{ kPa}$$

$$M_o^{(n)} = 28 \text{ MPa}$$

Pakiet III – namuły gliniaste o stanie konsystencji plastycznej $I_L = 0,33$

Nie objęto badaniami wytrzymałościowymi ze względu na małą miąższość i wyłączenie tych warstw jako podłoża budowlanego.

Przedstawione powyżej parametry są wielkościami charakterystycznymi. Przy ustaleniu parametrów obliczeniowych należy przyjąć współczynnik materiałowy γ_M zgodnie PN-EN 1997-1. Eurokod 7. Projektowanie geotechniczne cz.1 – Załącznik A, Tablica A-2 - wg zależności: $X_d = X_k/\gamma_M$

$$\gamma_M = 1,25 \text{ dla } c_u \text{ i } \text{tg}(\phi_u); \gamma_M = 1,00 \text{ dla } \rho.$$

$$\gamma_M = 1,40 \text{ dla } M_o$$

Szczegóły oraz uzupełnienie graficzne dotyczące wyżej zaproponowanej pakietyzacji zilustrowanych na załączonych profilach geotechnicznych.

6. POSUMOWANIE I WNIOSKI

Podłoże gruntowe w obrębie omawianego terenu rozpoznano łącznie w 8 punktach badawczych.

W podłożu występują nośne pod kątem projektowanych obiektów budowlanych warstwy piasków lodowcowych i glin zwałowych.

Szczegółowy opis warunków gruntowych i wodnych przedstawiono w pkt 5.1÷5.3.

Zebrane materiały pozwalają na sformułowanie następujących wniosków i zaleceń projektowych.

- Podłoże budowlane dla obiektów hydrotechnicznych stanowią nośne warstwy piasków lodowcowych (piaski drobne, średnie) zalegające na glinach zwałowych (gliny piaszczyste). Warstwy słabonośne stanowią niewielkiej miąższości odkłady namułów organicznych gliniastych zdeponowane w otoczeniu istniejących stawów. Nie stwierdzono występowania innych warstw nie nośnych, wątpliwych, uskoków itp.
- Należy liczyć się z możliwością okresowego podniesienia poziomu wód gruntowych zwłaszcza po intensywnych opadach nawałnych oraz w okresach wysokich stanów

wód w ciekach wodnych, w okresach przejściowych zwłaszcza na przełomie zimy i wiosny. Wody gruntowej w rejonie szkoły spodziewać się można okresowo na stropie glin, jednakże nie przewiduje się utrzymania znaczącego ich poziomu w dłuższym okresie czasu. Poziom wód gruntowych w rejonie stawów będzie zależny od ich napełnienia wodami opadowymi i zasilaniem lokalnym ciekami wodnymi. Kierunki spływu wód gruntowych pierwszego poziomu wodonośnego są zgodne z ogólnym ich kierunkiem w mikroregionie – dolina Warty na południowy zachód od terenu badań.

- W rejonie punktu badawczego nr 7 na głębokości 1,0-1,2 m ppt znajduje się nie zidentyfikowany precyzyjnie rodzaj starego umocnienia terenu, bądź fragment nie istniejącej już budowli. Stanowić to może utrudnienie przy realizacji projektowanych robót o czym sugeruje się powiadomić Inwestora. Wykonanie otworu w tym miejscu wymagało kilkukrotnego przestawienia (ostateczna lokalizacja jak na mapie).
- Rozpoznanie warunków gruntowych ma charakter punktowy w ograniczonym zakresie jednakże ilość i głębokość rozpoznania jest całkowicie wystarczająca w odniesieniu do projektowanego zadania budowlanego. Nie stwierdzono znaczących w odniesieniu do rodzaju projektowanej inwestycji różnic w budowie podłoża.
- Sugeruje się pozostawienie warstw namulów w podłożu otaczającym stawy. Stanowią one dobre uszczelnienie podłoża w odniesieniu do zretencjonowanych wód. Dotyczy to również nasypów zdeponowanych praktycznie wokół stawów. Są to również w przewodzie gruntu słabo przepuszczalne.
- W trakcie oględzin ogólnych terenu nie stwierdzono uszkodzeń budowli hydrotechnicznych istniejących, które świadczyć mogłyby o ich nieprawidłowej współpracy z podłożem. Jeżeli technicznie spełniają one wymogi projektowe, to z uwagi na samo ich posadowienie mogą nadal spełniać swoje funkcje po remoncie i modernizacji obiektu.
- Otwarte wykopy wąskoprzestrzenne o głębokości większej niż 1,0 m należy zabezpieczyć przed osuwaniem. Do tego celu wykorzystać można modułowe płyty okładzinowe powszechnie dostępne.
- W trakcie realizacji odbudowy wykopów ponad ułożoną instalacją podziemną sugeruje się przyjąć techniki i wymagania zgodnie z PN-S-02205 Drogi samochodowe jak dla ruchu średniego. Norma zawiera również szczegółowy opis procedury postępowania w trakcie odbudowy podłoża. Warstwy piasków występujące w podłożu w myśl zapisów w/w normy nadają się do wbudowania w nasyp, natomiast pozostałe grunty

zidentyfikowane w badanych profilach należy wyłączyć do tego celu zgodnie z zapisami normy.

- W trakcie prowadzenia badań terenowych nie stwierdzono występowania niekorzystnych zjawisk geologicznych w tym sufozji i czynnych procesów geodynamicznych.
- W oględzinach ogólnych budynku szkoły nie stwierdzono żadnych uszkodzeń świadczących o nieprawidłowej jego współpracy z podłożem.
- W badanym podłożu nie stwierdzono jego skażeń w tym substancjami ropopochodnymi w rozumieniu zapisów ustawy o Ochronie Środowiska (Dz. U. z dnia 13 marca 2017 r., poz. 519 z późniejszymi zmianami).
- Wszelkie uwagi i zalecenia zawarte w niniejszym opracowaniu wynikają bezpośrednio z aspektów geotechnicznych poruszanych zagadnień szczegółowych. Ich przyjęcie bądź odrzucenie jest całkowicie suwerenną decyzją Projektanta. Dotyczy to również sugerowanej do przyjęcia ogólnej kategorii geotechnicznej całego zadania projektowego.
- Niniejsza Opinia została opracowana w zakresie adekwatnym do celu, jakiemu ma służyć.

Poznań, maj 2020 roku

7. BIBLIOGRAFIA ORAZ NORMY

Podczas sporządzania niniejszego opracowania (opinii) wykorzystano przedmiotową literaturę i materiały archiwalne:

1. Majer E., Sokołowska M., Frankowski Zb., 2018: Zasady dokumentowania geologiczno-inżynierskiego. PIG-PIB Warszawa
2. Paczyński B., 1995: Atlas hydrogeologiczny Polski, skala 1: 500 000. Państwowy Instytut Geologiczny
3. Wiłun Z., 2001: Zarys geotechniki. W-wa. WKiŁ.
4. Kondracki J., 2000: Geografia regionalna Polski. Wyd. nauk. PWN W-wa.
5. Warunków Technicznych Wykonania i Odbioru Robót Budowlanych, Część A. Zeszyt 1: Roboty ziemne (ITB 2018)
6. Mapa topograficzna w skali 1: 10 000.
7. Mapa geologiczna, hydrogeologiczna, geośrodowiskowa - arkusze 471 Poznań 1:50000.

8. Otwory archiwalne CBDG nr 0249, 1789 i 1791 z zasobów Państwowego Instytutu Geologicznego.

Ponadto w opracowaniu wykorzystano szereg aktów prawnych i materiałów pomocniczych, których wykaz zamieszczono poniżej:

1. Ustawa Prawo Geologiczne i Górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r.(tekst jednolity, Dz. U. 2016 r., poz. 1131 z późniejszymi zmianami).
2. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 15 grudnia 2011 r. w sprawie gromadzenia i udostępniania informacji geologicznej (Dz. U. nr 281, poz. 1657);
3. Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r – Prawo ochrony środowiska. (Dz. U. z dnia 13 marca 2017 r., poz. 519 z późniejszymi zmianami).
4. Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 18 listopada 2016 roku w sprawie dokumentacji hydrogeologicznej i dokumentacji geologiczno-inżynierskiej (Dz.U. 2016, poz. 2033),
5. Ustawa z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane. (Dz. U. Nr 89 poz. 414 z późniejszymi zmianami - Dz. U. z dnia 22.01.2019 roku poz.51 tekst jednolity).
6. Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych.
7. Normy polskie i europejskie:
  - PN-86/02480 Grunty budowlane. Określenia, symbole, podział i opis gruntów
  - PN-B-04452.2002 Geotechnika. Badania polowe
  - PN-88/B-04481 Grunty budowlane. Badania próbek gruntu
  - PN-S-02205 Drogi samochodowe. Roboty ziemne. Wymagania i badania
  - PN-EN 1997-1 Eurokod-7 Projektowanie geotechniczne. Zasady ogólne.
  - PN-EN 1997-2 Eurokod-7Projektowanie geotechniczne. Rozpoznanie i badanie.
  - PN-80/B-01800. Antykorozyjne zabezpieczenia w budownictwie. Konstrukcje betonowe i żelbetowe. Klasyfikacja i określenia.
  - ITB-240/82 Instrukcja zabezpieczenia przed korozją konstrukcji betonowych i żelbetowych.